

הנושא המסקרן ביותר את כל מי שר עושה באחרונה סרטים בארץ, הוא גורל קרן 12 המיליונים, שאושרה עקרונית על-ידי ועדת-הכספים של הכנסת עוד בחודש אפריל, ואשר עומדת סוף-סוף להתחיל לפעול.

ביום השישי האחרון, גובש כימעת ב- תקנון, פעולתה של הקרן, אחרי שנערך כו כמה שינויים נוספים. עתה צריך רק להמתין לסיום המשאומתן עם שני ה- שופטים היחידים שיפעלו במסגרת הקרן, ולניסוח המישפטי המדוייק של היועץ המישפטי, ואז אפשר יהיה לפרסם את התקנון בעיתון ולהזמין את הפרוייקטים הראשונים.

בינתיים מסתבר שחל שינוי כלשהו ב- מעמד השופטים. הם אומנם ימשיכו להיות בעלי זכות בלעדית על כל תכנית שתוגש להם (עכשיו כבר ברור שיידרש הסרט מפורט), תקציב מדוייק, שם של בולמי מועד, תקציר, תיקוף (שלם), אולם במקום שופטים ייכונן רפרנטים וזאת משום שיטל עליהם לא רק לבחור את הראויים לפרס, אלא גם לעקוב אחריהם במשך כל ההפקה, כדי לדאוג, שאכן אותה רוח איכותית שזיכה אותם בכסף, תישמר גם במוצר הסופי ולא רק על הנייר.

שינוי נוסף הוא הסרת ההגבלה בגודל התמיכה. עד כה דובר על מתן מיליון לירות לסרט (השקעה שהופכת למענק אם הסרט אינו מכסה הוצאותיו) היום, מותר לרפרנט העוקב אחר ההפקה, להמליץ על הגדלת התמיכה, כדי להוציא סרטים מ- טיחים ממצוקה כפיית.

זכות הווטו. בישיבה האחרונה, ב- המלצתו של ה"כ עדי אמוראי, הוחלט לקבל לדיון כל סרט שהשקתו החלה מאז אפריל 1978, כדי שטושי הסרט לא ייצאו מקופחים מן הסחבת הביורוקרטית שעיקר בה את הקרן עד היום. כלומר, סרט ש- נעשה כבר, במסגרת הזמן הזה, יכול עדיין לפנות לקרן, ולקוות שזו תכסה חלק מחובותיו.

כל הכספים מן הקרן אינם באים במ- קום ההלוואות והחזר המסים של מישרד התעשייה, המיסחר והתיירות המהווים עי- דוד נפרד. אולם, מצד שני, לא תסכים הקרן להעניק פרסים נוספים, למי ש- כבר קיבל פרטי עידוד, משמעותיים, כמו למשל הפרסים על תסריטים (700,000 ל"י) מן המועצה לתרבות, מי שיוותר על פרס זה יוכל לפנות לקרן.

מי שמתקומם נגד שיטת השיפוט, יכול להתנחם בעובדה שהשופטים מוגן לשנה בלבד, וכל מי שנדחה על ידם יכול לפנות שוב בשנה הבאה. אולם מסתבר שמעל השופטים, עומדת הנהלה, זו אינה מתערבת, אבל יש לה זכות וטו. ומאחר שהרוב המכריע בה פוליטיקאים, אין צורך לנחש למה בדיוק הם עלולים להתנגד. אליה וקוץ בה.

שבוע הסרט הצרפתי

יהיו יחסי ישראל-צרפת כאשר יהיו, דבר אחד יש לומר לזכות השגרירות ה- צרפתית בתל-אביב. יש לה תודעת קול- נוע גדולה יותר מכל נציגות זרה אחרת בישראל, שלא לדבר על תודעת הקולנוע של המימסד הישראלי.

יחס זה לאומנות השביעית מתבטא ב- כמה צורות. ראשית, מרכז תרבות-צרפת מצוייד בארכיון סרטים ניכבד ומגוון להפליא, המציע מיבחר עשיר מתוצרת הקולנוע הצרפתי, הרבה מכפי שמציעה ההפקה המיסחרית בארץ. שנית, הסרטים הללו מוצגים דרך קבע במרכז-התרבות לקהל הרחב, ולמרות השוביניזם הצרפתי המפורסם, מצויידים הסרטים בתרגום אנג- בי בסוף הסרט, כך שגם אלה שאינם דוברים את שפתו של מולייר יוכלו ליה- נות מן הסרטים. שלישית, ולא פחות חשוב, השגרירות ומרכז התרבות מארג- נים מדי פעם בפעם שבועות של הקול- נוע הצרפתי, מביאים סרטים שאחרת, איש לא היה מציג אותם בישראל. מצ- טרפים במאי או שניים שמסביר לאמצעי התיקשורת בארץ, מה בדיוק קורה בעולם הסרטים הפריסאי.

(המשך בעמוד 50)

הצייד ביער

מקסים מורוזק — שער בצליפה

תראה משעממת מה גם שאינה עושה מעשה גבורה. אולם כל מי שמוכן לראות בסרט, יותר מאשר אמצעי לספר סיפור, כל מי שרוצה לצורת התמונה על המסך, ולצליל הבוקע מתוך הרמקולים, כל מי שמאמין שהקולנוע הוא שפה, שבה אפשר להביע כל רעיון שבעולם, אם יודעים כיצד להשתמש בה, חייב לעצמו לראות סרט זה.

שומר היערות (צפון, תל-אביב, ברית-המועצות) — קל מאד לסכם סרט זה: סיפור שתי פגישותיו של קצין רוסי עם צייד מונגולי. התקופה — תחילת המאה. הרקע, יערות-היעד והשממות האינסופיות של סיביר. הקצין נשלח לשם כדי להכין מפות של האזור, ואילו הצייד המונגולי חי שם את כל חייו.

כל מי שזוכר את הזיקוקין-דיינור הקולנועיים של הבמאי אקירה קורסאווה בסרטים כמו „שבעת הסמוראים“, „יו- ג'ימבו“ או „סאנז'ורו“ מוטב שיזהר. סרטו החדש הוא האיטי, המוצנע והמופנם מבין כל הסרטים שצפה עד היום. הסרט כולו הוא סידרה ארוכה של מסעות. אין בו גיבורים או נבלים, אין בו אפילו עימות של ממש בין הדמויות ה- שונות. סרט על אנשים מול הטבע ואנשים המשתלבים בתוכו. משום כך, מה שחשוב בראש ובראשונה בסרט זה, הוא הרגשת המרחב, הקולות המתנשאים מתוך מדבר ריק, או יער עבות, קרני השמש המבהיקות מבעד לענפי העצים, והתחושה שהעולם כולו; הצמחיה הנוף, החיות, והאנשים, הם יצירה אחת מופלאה ואחידה.

ייתכן שכל זה נשמע מסובך, שכן קורסאווה ניסה להביא כאן את הקולנוע למימד של הירהור פילוסופי על מהות החיים, ואין זה מן הדברים שצופה הקולנוע המצוי מחפש על הבד. ייתכן שדמותו של דרסו אוזלה, הצייד המונגולי

הפרחחים בכרך

דפרדיה, מיאו-מיאו וצאוואר

הפרחחים. בסצינה שבה הם מנסים להושיע, בדרכס, אסירה משוחררת מתברגת, שהיא אולי השתקפות שלהם. סצינה זו, אולי בזכות ז'אן מורו המצטרפת לצמד ג'ראר דפארדיה ופאטריק צאוואר ומגלמת את דמות האשה, היא גם המר- גשת ביותר בסרט כולו.

הפרחחים (הוד, תל-אביב, צר- פת) — כשיצא סרט זה לאור בצרפת, לפני כארבע שנים, זיעזע שם את הצופים במנות האלימות העצומות שבו. ואילו היום, ניראים קטעים נכבדים מן הסרט שיגרתיים למדי, אין בהם דבר שיכול להסעיר באמת את הרוחות, וזה רק מוכיח עד כמה התחסנה האנושות, בפרק זמן כה קצר.

זהו סיפור של שני פרחחים, הגונבים מכוניות, שודדים כסף, פורצים לדירות, אונסים נערות, וכל זה כאמצעי להע- ביר את הזמן ולהשיג את ההרגשה המופלאה עליה הם מדברים: „האם לא טוב לנו כך“ שואל כל הזמן האחד מהם את השני.

כוונתו של ברטראן בליאה, במאי הסרט, היתה לדבר על אובדן ערכים, על העובדה שכאשר „טוב לנו“ או „לא טוב לנו“ הוא השיקול היחיד להתנהגות האדם, הדברים האיומים ביותר יכולים להתרחש אצל האנשים הרגילים ביותר. בליאה דואג לצייר את שני הפרחחים כביורניזם מן השורה ואינו מנסה לחבב אותם יותר על המידה. מצד שני הם נראים כשיות תמימות מול אדם בעל תודעת פשע אמיתית, שהאכזריות טבועה בדמו ואינה משמשת רק כאמצעי נואש לבידור.

נוסף לכך, מצביע הסרט על סופם האפשרי של שני

והנוקיון בזירה

וינקלר — מתאבק בראי עקום

האחד והיחיד (גת, תל-אביב, ארצות-הברית) — קארל ריינר, שכתב וביים סרט זה, ידוע בדרך- כלל כאיש שנון, שותף לשעבר של מל ברוקס, וכמי שעשה סרטים כמו „הו אלהים“, בעלי הומור אמריקני אופייני.

כאן התבקש כנראה לספק את קרש-הקפיצה המתאים לכוכב טלוויזיה פופולארי מאד מעבר לאוקיאנוס, הנרי וינקלר, אל המסך הגדול. אבל אם המוצר נתפר על-פי מידותיו של המזמין, נראה שהמידות הללו קטנות למדי.

וינקלר מגלם דמותו של צעיר המשוכנע שהוא אחד ויחיד במינו, אישיות כארזומטית שאין דוגמתה, אדם שעתידי לרשת את כל גדולי הבמה והבד. תשואות הקהל הן המזון האהוב עליו, ושום דבר אינו יכול לעמוד בפני ה„אני“ המנופח שלו.

כל מה שהוא מצליח לקצור, בעזרת החוצפה ושיחורר הבלמים הנפשיים שלו, זה אשה שמבחינה כנראה באדם הרגיש והנעים שמתחת לחיצוניות הרברגנית (צריך לומר שוינקלר מטיב להסתיר רובד זה). מכאן והלאה המלאכה קשה יותר. הוגו הצעיר יוצא לכבוש את ברודוויי, אלא שברודוויי עדיין איננה בשלה לכיבוש, ואין אמרגן שייתעלף מרוב התפעלות, למראה הגאון. בליט-ברירה, הוא עושה קאריירה כמתאבק המקצועי המצחיק ביותר בשטח, שעה שאשתו נאלצת להשלים עם העובדה שהשקס העיקרי של בעלה, הוא דווקא בראוותנותו ובלעדיה, אין הוא האיש

שבחרה לחיות לצידו. כל עוד זורק ריינר המצאות קומיות, בשלבים הראשונים של הסרט, ואינו לוקח את עצמו ברצינות, אפשר להתייחס לסרט כאל בדותא משעשעת ולא מוזיקה. אבל כרגע שצצות אמיתות גדולות על עסקי השעשועים ועל המתעסקים בהם, והמלוודמה קורצת מאחורי הפינה, מתחיל העניין להללות ולחזור על עצמו, ללא הצדקה.